

по формуванню собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості від 2 лютого 2001 року № 47 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://E-mail@liga.net>. 5. Теория производства и издержек / под руководством и науч. ред. М. Г. Грещака. – К. : Таксон, 1998. – 528 с. 6. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер ; пер. с англ. под ред. Я. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 416 с. 7. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с. 8. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати" : Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00/conv>. 9. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 9 "Запаси" : Наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. 10. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств" : наказ Держкомстату від 06.11.2007 р. № 403 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1303-07>. 11. Олійник Т. І. Собівартість сільськогосподарської продукції та методичні засади її визначення / Т. І. Олійник, Ю. О. Крот [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.google.com.ua/url?sa=t&rc=tj&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0CG8QFjAI&url=http%3A%2F%2Ffirbis-nbu.gov.ua%2Fcgi-bin%2Ffirbis_nbu%2Fcgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26Z21ID%3D%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2FVkhnau_ekon_2013_4_3.pdf&ei=T31yU66rB43U4QT_joD4Cg&usq=AFQjCNGXg5imjuniVZMd2H-1XG5Y0SKfuA. – Назва з екрану.

Компанець М. О.

УДК 33.021:338.1

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність аналізу фінансового стану підприємства. Визначено недоліки та переваги методичних підходів, особливості застосування кожного з них відповідно до специфіки підприємства.

Анотация. Рассмотрена сущность анализа финансового состояния предприятия. Определены недостатки и преимущества методических подходов, особенности применения каждого из них в соответствии со спецификой предприятия.

Annotation. The nature and the need to analyze the financial condition of a company have been studied. Strengths and weaknesses of the basic methodological approaches have been identified. Peculiarities of application of each of them according to the specific character of the company operation have been described.

Ключові слова: фінансовий стан, оцінка фінансового стану, фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, рентабельність, ділова активність.

В умовах посилення конкуренції на ринку вітчизняні підприємства досить часто за рахунок непродуманої фінансово-господарської політики та переважно короткострокового управління втрачають свої позиції, опиняються на межі банкрутства. Тобто пристосовуючись до нових умов господарювання, підприємства стикаються зі значними фінансовими труднощами в зв'язку з неправильним перерозподілом коштів і джерел їхнього утворення. У зв'язку з цим постає питання про створення єдиної методики оцінки та аналізу їх фінансового стану як основи подальшого ефективного функціонування.

Проблемі управління фінансовим станом підприємств та ефективності його оцінки присвячено багато публікацій, серед яких варто виділити праці Кіндрацької Г. І., Білик М. С., Загородного А. Г., Поповича П. Я., Андрєєва Г. І. та багатьох інших. Названим авторам вдалося успішно розділити аналіз фінансового стану підприємства на напрями, за якими результати є більш правильними та зрозумілими.

У той же час значна кількість питань теоретичного та прикладного характеру все ще залишається досить дискусійною: немає єдності у визначенні єдиного підходу до здійснення оцінки фінансового стану; несистематизованою та не уніфікованою є система показників оцінки; з різних позицій трактуються їх порогові значення тощо.

Аналіз оцінки фінансового стану підприємства визначається сукупністю параметрів, які показують розміщення, наявність ті використання фінансових результатів підприємства [1]. А його оцінка є необхідною умовою для ефективного управління підприємством, для розміщення та використання ресурсів підприємства.

Існують різні методи для визначення мети аналізу фінансового стану підприємства. Методи фінансового аналізу – це комплекс науково-методичного інструментарію для оцінки фінансового стану підприємства [2]. Існують такі методи оцінки фінансового стану підприємства, як: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий, рівноважний.

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок системи коефіцієнтів, що висвітлюють різні боки господарювання підприємства і враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовища на фінансовий стан підприємства. У таблиці наведено систему напрямів та коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства коефіцієнтним методом.

Система напрямів та коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства

Напрямок	Коефіцієнти
Ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Коефіцієнт загальної ліквідності. Коефіцієнт критичної ліквідності
Рентабельність	Коефіцієнт рентабельності активів Коефіцієнт рентабельності реалізації. Коефіцієнт власного капіталу
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії. Коефіцієнт фінансового ризику. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу
Ділова активність	Коефіцієнт оборотності активів. Коефіцієнт оборотності власного капіталу. Коефіцієнт оборотності основних засобів

Основними недоліками методу є:

- 1) трудомісткість, тобто досить складний процес формування результатів оцінки;
- 2) відсутність нормативних значень більшості коефіцієнтів, що використовуються в процесі аналізу;
- 3) ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку постійно змінюються у часі.

Комплексний метод дає змогу виявити проблемні напрями в діяльності підприємства, а також дає змогу досліджувати причини, що їх зумовили. Це є величезною перевагою даного методу. Але однак є недоліки [3]. Як і попередній метод він є трудомістким та немає нормативних значень більшості коефіцієнтів, саме тому вони обмежують використання даного методу на практиці, особливо під час оперативної оцінки підприємства. На рис. 1 показано схему оцінки фінансового стану підприємства за комплексним підходом.

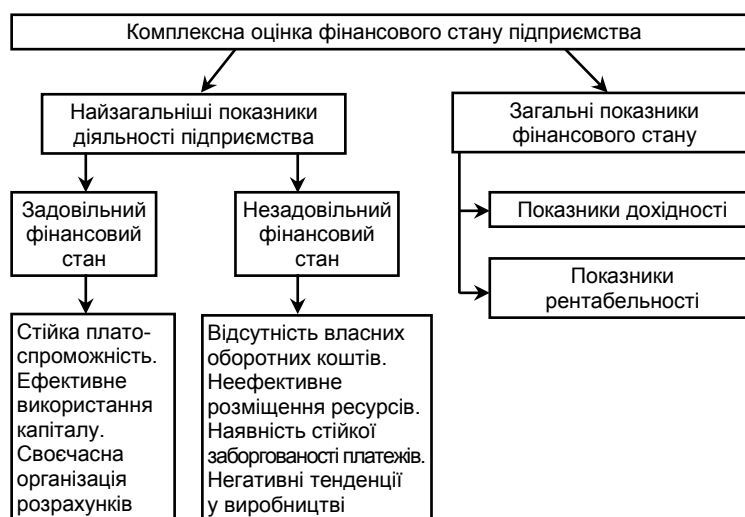

Рис. 1. Показники комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Щодо інтегрального методу аналізу фінансового стану підприємства, то його слід використовувати тим підприємствам, які хочуть визначити свій фінансовий стан певним (одним, сукупним) інтегральним показником [4]. Під час даного методу розраховується інтегральний показник на базі узагальнюючих показників за рівнем платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів підприємства. Перевагами даного методу є те, що сукупний (інтегральний) показник можна в будь-який момент доповнити будь-якою кількістю аналітичних напрямів та коефіцієнтів, що дає змогу тримати "руку на пульсі". Недоліком є те, що виникає певна неузгодженість понять "платоспроможність" та "ліквідність". Загальні показники інтегрального методу оцінки фінансового стану підприємства наведені на рис 2.

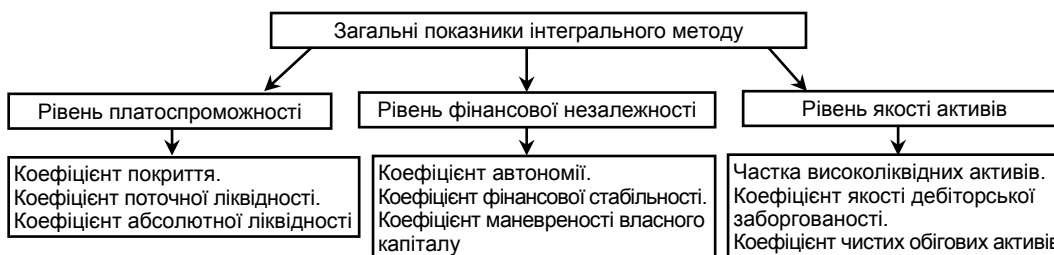

Рис. 2. Загальні показники інтегрального методу

Беззбитковий метод базується на ролі операційного важеля у формуванні результатів діяльності підприємства, на можливості управління його витратами й результатами з метою досягнення необхідних показників беззбитковості виробництва. Критерієм оцінки фінансового стану підприємства в цьому випадку виступає запас фінансової міцності підприємства, тобто виторг від реалізації, що підприємство має після проходження порогу рентабельності. Отже, чим вищий запас фінансової міцності у відсотках, тим стійкіший фінансовий стан підприємства [5].

Перевагою цього методу є те, що він включає беззбитковість (базовий аспект діяльності підприємства) та витрати, тому і є сучасним та практичним.

Недоліком є те, що він не узгоджується з такими сторонами оцінки, як конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ринкова і ділова активність, тобто він потребує подальшого розвитку.

Рівноважний метод базується на понятті ліквідності й оцінці фінансового стану підприємства з позицій досягнення рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарсько-інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Перша виступає як зона створення коштів, а друга – як зона споживання коштів. Формовані і спожиті в них ліквідні грошові потоки мають назву результату господарської діяльності і результату фінансової діяльності відповідно. Рівність між цими результатами створює ситуацію ідеальної фінансової рівноваги підприємства, коли сукупний результат господарської і фінансової діяльності дорівнює нулю.

На рис. 3 зображено оцінку фінансового стану підприємства рівноважним методом.

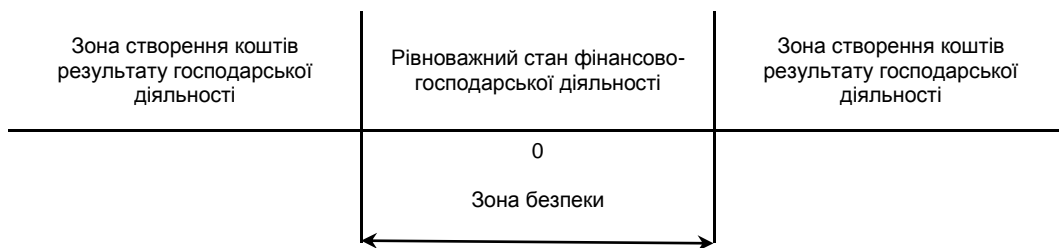

Рис. 3. Оцінка фінансового стану підприємства рівноважним методом

Даний метод апробований світовим досвідом. Його реалізація дала змогу встановити деякі типові ситуації фінансового стану підприємства і розробити відповідні рекомендації загального характеру для досягнення фінансово-господарської рівноваги у разі відхилення підприємства від лінії рівноваги чи зони безпеки, що є дуже цінним під час використання саме цього методу [6]. Однак метод має свої недоліки, а саме: неможливість урахування стану підприємства в конкретному, діловому, кредитному і ринковому середовищі.

Фінансова діяльність підприємства повинна бути спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Основними критеріями вибору того чи іншого методу оцінки можуть бути:

1. Часові обмеження, якщо оцінку потрібно здійснити найближчим часом, то не рекомендується використовувати коефіцієнтний, комплексний чи інтегральний методи.

2. Обширність аналізу. Такі методи аналізу, як беззбитковий та рівноважний не враховують таких видів діяльності підприємства, як конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ділова активність тощо.

3. Наявність доступу до детальної інформації про діяльність підприємства. Якщо така існує, то варто обрати комплексний або коефіцієнтний підхід [7].

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Дана ж діяльність характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільним їх розміщенням та ефективним використанням, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.

Отже, було виділено п'ять головних методів аналізу фінансового стану підприємства, до кожного з них подано перелік переваг і недоліків. Найбільш трудомісткими, як було виявлено в процесі аналізу є коефіцієнтний, комплексний та інтегральний методи. Також основним недоліком перерахованих методів є відсутність стабільної сукупності нормативних значень. Більш швидкими методами оцінки виступили беззбитковий та рівноважний методи. Хоча і вони мають свої недоліки, такі, як неврахування деяких сторін діяльності підприємства, а саме: конкурентоспроможність, ділова активність, кредитоспроможність тощо.

У той же час з метою її достовірності, використання у процесі управлінських рішень доцільно обрати коефіцієнтний або комплексний методи, адже вони є найбільш обширними й охоплюють всі сфери діяльності підприємства. Дані методи подають підприємство і всі його зв'язки як взаємопов'язану систему рухів фінансових ресурсів, що дає змогу найширше оцінити його фінансовий стан.

Завданням аналізу фінансового стану підприємства є оцінка стану ділової активності підприємства, надання якісної оцінки за результатом діяльності, аналіз потенціалу підприємства щодо його платоспроможності.

Наук. керівн. Клімов А. В.

Література: 1. Котенок Г. М. Виявлення переваг та недоліків методів оцінки фінансового стану підприємства / Г. М. Котенок // Науково-технічний збірник. – № 3. – Ст. 203–210. 2. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній ; за ред. проф. А. Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 487 с. 3. Олексів І. Б. Проблеми аналізу та оцінки фінансового стану підприємства / І. Б. Олексів, Р. В. Фещур ; Економічний вісник. – Випуск 2011. 68, – Ст. 256–263. 4. Шеремет А. Д. Методика фінансового аналізу / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулін, Е. В. Негашев. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 208 с. 5. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності [Електронний ресурс] / Т. М. Тігова. – Режим доступу : <http://pidruchniki.ws /1548062353108/finans/otsinka>. – Назва з екрану. 6. Вимоги українського законодавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economist.net.ua/node/192>.

УДК 657.92:658.153.8

Крута Л. С.

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОЦІНКА ВПЛИВУ СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ДІЛОВУ АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Проведено теоретичне обґрунтування понять "оборотні активи" та "ділова активність підприємства". Здійснено деталізований факторний аналіз обіговості обігових активів. Визначено перелік факторів, що впливають на ділову активність та обґрунтовано ступінь впливу кожного фактору.

Аннотация. Проведено теоретическое обоснование понятий "оборотные активы" и "деловая активность предприятия". Осуществлен детализированный факторный анализ оборачиваемости оборотных активов. Определен перечень факторов, влияющих на деловую активность и обоснована степень влияния каждого фактора.

Annotation. A theoretical study of the concepts of current assets and business activities of a company has been conducted. A detailed factor analysis of the current assets turnover has been made. A list of factors that affect business activity has been defined and the degree of influence of each factor has been substantiated.

Ключові слова: оборотні активи, ділова активність, факторний аналіз, обіговість обігових активів.

Підвищення ділової активності підприємства – запорука успішної діяльності в ринковій економіці, характеристика результативності господарсько-фінансової діяльності підприємства. Оборотні кошти складають значну частину матеріально-грошових активів підприємств, тому раціональне та економне їх використання, регулювання структури таких активів має особливе значення. Ефективність функціонування оборотних коштів багато в чому визначає ефективність діяльності підприємств. Складність і різноманіття завдань, пов'язаних із використанням оборотних коштів, підвищенням їх віддачі, викликають необхідність глибоких досліджень у цій області.

Вивченню і вирішенню проблем ефективного використання оборотних коштів присвячені праці таких науковців, як: Алексєєв І. В., Крупська Н. Є., Куриленко Т. П., Петренко М. І., Нашкерська Г. В., Бланк І. О., Шеремет А. Д. та ін. [1 – 6]. Однак питання визначення характеру впливу структури та складу оборотних активів на ділову активність вивчено фрагментарно і потребує подальшого дослідження.

Вбачаючи актуальність обраної тематики, під час написання статті за мету поставлено оцінити вплив змін у структурі оборотних активів на показник ділової активності за допомогою факторного аналізу.

Відповідно до нормативних документів оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, не обмежені у використанні, та інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців із дати балансу [1]. Нашкерська Г. В. вбачає справедливим визначення їх як грошові кошти, вкладені для створення оборотних виробничих фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції [2]. Одне з найповніших визначень запропоновано Алексєєвим І. В.: група мобільних активів із періодом використання до 1 року, що обслуговують операційну діяльність і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати платоспроможність підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями [3]. Отже, аналізуючи наведені поняття, можна зробити висновок, що до оборотних активів належать матеріальні